

Dop(n)ing-cirkusen rullar vidare ...

I år skulle det bli annorlunda. Tour de France (TDF)-arrangörerna höjdes till skyarna för sina gedigna insatser mot fuskandet. De "lågsamma" tiderna tydde i år på att nu skulle alla vara rena. Men det visade sig vara fel. Det låga tempot berodde på att det bara var B-åkare kvar efter den senaste utrensningen och bland dem fortsatte förstås dopandet som vanligt.

● Den egentliga drivkraften inom flertalet stora idrotter är numera pengarna. Själva idrottsutövandet kommer i andra hand. Verksamheten är en "ren" business, som byggs upp av enskilda stjärnor, lag, företag och ibland hela stater. Det mest kommersiella arrangemanget av dem alla är förstås OS. Här har man lyckats få världens alla storstäder att kämpa om denna guldkalv. För detta fordras stora investeringar och evenemangen omsätter så mycket pengar att ett lands skattebetalare ofta måste satsa miljarder i riskkapital.

Medborgarna får betala

Sedan räknas förstås vinsterna hem av smarta PR-firmor, men då är det ofta till helt andra plånböcker. Medborgarna får betala ytterligare som åskådare och TV-tittare, inte bara i pengar utan även i hälsa som passiva konsument. Denna verksamhet har smarta marknadsförare fått att rulla allt snabbare på senare år.

PR-konsulter bygger numera upp varje enskild idrott värd namnet till en världscirkus. Man drar runt klotet och arrangerar världsmästerskap varje vecka. Och allt pumpas ut via massmedia och då speciellt TV, där idrotten numera försörjer flera TV-kanaler med enbart sport – dygnet runt. De flesta storföretag världen över är också inblandade som sponsorer – med VIP-loger som tack på de stora idrottsarenorna.

Men allt bygger i grunden på åskådare- och tittarintresset. Utan detta rasar verksamheten ihop som ett korthus. Och det är här stjärnorna är så viktiga. De kan numera med smarta medhjälpare pressa fram vilka löner, övergångssummor och prispengar som helst och då tar man förstås också vilka risker som helst. Eller egentligen är riskerna med doping inte så stora i förhållande till vad man vinner. Åker man fast blir man "avstängd" under max 2 år och denna tid kan man säkert använda till att "bygga upp" sig på nytt. Penningpåsarna får man oftast behålla och dessa räcker numera ofta att försörja sig på resten av livet. Vad gör då lite förlorad status och "skam" under en begränsad period – efter två år är man lika "populär" i media igen – då dessa har ett omätligt behov av idoler – dopade eller ej det spelar ingen roll – bara det lockar tittare.

I vissa sammanhang är alltså stora städer och hela stater inblandade och det är ju ingen hemlighet att dopingen satts i system inom Östtyskland, Ryssland, USA och Kina. Och varför inte Grekland under det senaste evenemanget och säkerligen flera stater, som ännu inte har strålkastarljus på sig. Idrott är numera inte bara pengar utan även propaganda och politik.

Dopingpoliserna jagar lyxlires

Vem blir då populär genom att komma dragande med dopinganklagelser? Provtagnarna blir knappt inläppta i vissa stater. Och de har ett klart underläge – de är för få, de kostar för mycket och de har inte den senaste kunskapen. Man kan säga att de ständigt ligger steget efter i alla avseenden.

Cykel är en sport som exponerats en hel del i media, men egentligen är det väl bara de tre stora världsloppen som lyckats nå igenom bruset. Och av dem är Tour de France (TDF) i särklass. Tidigare sände man hela loppet från start till mål och

då täckte ju arrangemanget nästan en hel månad på heltid. Reportagemässigt är arrangemanget mycket bra upplagt och sändningarna är numera rena turistreklam – med oerhört vackra panoramabilder i bergen. Spänningen är väl lite varierande, men skulle naturligtvis vara större om alla tävlade på lika villkor. Men så görs alltså inte utan TDF har med rätta klassats som ett evenemang med något av ett världsrekord i doping.

Med tävlingstider på 5–6–7 timmar per dag under så lång tid, så är påfrestningarna maximala. Även ett litet intag av prestationshöjande medel får därför betydelse. Och under decennier har deltagarna vant sig vid att risken att åka fast är minimal. Man kan konstatera utan att överdriva att –

- Det går inte att vinna dagens TDF utan att dopa sig.
- Förbund och arrangörer har gjort mycket lite genom åren för att ändra på detta.
- Alla deltagare känner till detta, men håller tyst.
- Bloddoping går inte att upptäcka.

Vanliga polisen agerar

Under det senaste decenniet är det i stället rättsväsendet som börjat att agera. Man har gjort räder in i lagens omklädningsrum och drivit rättsprocesser mot fuskarna. Dopandet är ju förutom livsfarligt för utövarna att likställas med bedrägeri. Det rör sig om stora belopp, väl i klass med vilket bankrån som helst.

Men myndigheterna har varit ganska ensamma om sitt agerande, ända till förra året då TDF-ledningen antligen tog till krafttag. Knappast av hänsyn till fair play, utan troligtvis för att sponsorererna började tveka och kanske även TV-bolagen. Samtliga som hade haft kontakt med en känd doping-"läkare" i Spanien (dr Fuentes) fick startförbud, även om inget kunde bevisas. Och detta var lika med hela världseliten. Men vad hjälpte det – förra årets "segrare" Floyd Landis åkte dit han också.

Men egentligen skall det inte gå att åka fast, om man inte kantar sig. Bloddoping går inte att spåra, om man nu inte som Vinokurov i år använder någon annans blod. Sedan finns det förstås andra spårbara substanser och medel som kan dölja dessa – och ett fjärde som säkert kan dölja det tredje. En hel vetenskap utvecklas i det tysta och drivkraften är pengarna. TV 4 roade sig nyligen med att granska TDF-medaljörerna under de senaste 10 åren. Av dessa 30 hade bara tre lyckats få betyget någorlunda rena – men inte ens detta är ju säkert.

Vad gör man då åt den doping som inte går att spåra. Jo, man jagar varje toppidrottssman och kvinna världen runt med stickprovskontroller. Uppvisar man mellan två kontroller för stora skillnader, så får man startförbud "av omtanke om individen". Detta är ju ett jättearbete, som bara kan skumma på ytan och nästan bara i syfte att kunna hålla penninggrytan kokande. Alla vinnare i tävlingar brukar också testas, men som sagt bloddoping går inte att spåra och annan doping är också svår – de flesta villkoren är på manipulatorens sida – om man nu inte har kontrollörer eller övervakningskameror inne på toaletterna.

Skandal även i år

I år skulle alltså TDF bli den renaste tävlingen i mannaminne, enligt de entusiastiska reportrarna. Hela världseliten hade som sagt startförbud och flera åkare hade börjat att erkänna (man kanske fick betalt för att avslöja). Ett av stjärnstallen Telekom/Team Mobile med bl a Bjarne Riis och Jan Ullrich erkände systematisk doping. Det var läkare som skötte injiceringen och var de inte där, så fick massörerna ta över jobbet. Bjarne Riis erkände till slut att han varit dopad under lång tid – ”det var en del av min vardag”. ”Och jag tar fullt ansvar för mina handlingar.” Vad nu detta består i har vi svårt att upptäcka. Medaljen blev han ju av med, men han ledde ett av lagen i årets tävling och någon återbetalning av allt han tjänat på ”idrotten” är det väl inte tal om.

Toppskicket i årets Giro d'Italia åkte dit för doping. Vinokurov, som sagt, i årets TDF, två gånger för att vara säker. Och själva är de döpta oftast ovetande eller förvånade – kanske det kunde ha berott på den vurpa han var inblandad i? Och sedan var det då TDF-ledaren själv, dansken Mikael Rasmussen, som undvikit för många dopingkontroller och dessutom ljugit om var han varit – han blev tagen av banan och avskedad. Jättebra, tyckte alla intervjuade konkurrenter – det visar att kontrollarbetet fungerar. Vilken humbug – det gör det ju inte alls och det vet alla. Det är bara klantarna som åker fast.

Contador ”en svindlare”

Några cykelstall gjorde en lam demonstration på startlinjen inför en etapp – och några av de som stod där åkte sedan fast för doping. När Rasmussen var borta leddes loppet av ungdomsklassens Alberto Contador, som just nu

specialgranskas av WADA. Enligt den tyska antidopningsläkaren Werner Franke (han som avslöjade ”det östtyska idrottsundet”), så har även Alberto haft kontakt med Fuentes, hans eventuella TDF-vinst är ”historiens största svindleri”, enligt Franke. Ett par ”toppåkare” ytterligare i årets TDF åkte dit och de avslutande etapperna på loppet handlade mer om skandalerna än om själva cyklandet.

Enligt Arne Ljungquist, dopingansvarig på WADA (ja, vi får väl hoppas han är antidopningsansvarig, men man kan ju aldrig riktigt veta), så stöder man just nu ett forskningsprojekt uppe i Umeå – kring en metod som skall kunna avslöja blod doping med eget blod. ”Det kan röra sig om väldigt många som fuskar på detta sätt”, enligt Arne, vilket är ett konstigt uttalande, när han tidigare hävdade att allt är helt under kontroll. Men fler preparat är ju under utveckling och gen-doping vet man väl knappast ens vad det är.

Tysk TV åkte hem

Hela lag drog sig ur årets TDF – det var väl förmodligen sponsorerna som insåg det hopplösa i att fortsätta. Tysk TV packade sina trunkar, avbröt sändningarna och åkte hem. Tyskland vill även dra sig ur Cykel-VM senare i år. ”Man blir så förbannad”, säger Hans Falk på SCF:s kansli. OS funderar på att utesluta cykel som OS-sport. Men samtidigt föreslås som ny chef för OS:s antidopingbyrå WADA den franske idrottsministern Jean Lamour, som själv åkt fast för doping vid två tillfällen på 1980-talet.

TDF bryter med UCI (Europeiska Cykelfederationen) som man tycker sköter det hela för dåligt. Samtidigt som OS-generalen Rogge hävdar att cykel inte stängs ute från OS – ”om många åker fast, så är ju testningen pålitlig” (han är tydligen ensam om att veta). Detta är en riktig soppa! □

Ordf. i P1

Den som under försommaren troget morgonlyssnade till radions P1, kunde där höra ordförande Björn agera trafiksäkerhetsexpert. På radion hinner man ju aldrig få sagt allt man vill, eftersom publikens tålmod anses kort och nästa inslag väntar. Men avsnittet om cykelsäkerhet blev ändå på dryga kvarten och inspelat ute i verkligheten. En reporter, en cykeltrafikpolis och så en verklighetsexpert. Bättre kan det inte bli!

Temat för sändningen var cyklisternas brott mot trafikreglerna (roligare brukar det inte bli i radion numera). Och utgångspunkten var hur upprörande detta var. Cykeltrafikpolis kunde berättat att cyklister ofta bryter mot trafikreglerna och medan programmet sändes cyklade ett antal personer också mycket riktigt mot rött.

Debatten måste hyfsas

Som representant för SCS kunde ju ordföranden inte tycka annat än att trafikregler är till för att följas även av cyklister. Men att debatten måste hyfsas. Det är stor skillnad på cyklisters förseelser, som ökar riskerna för dem själva, och andra medtrafikanters – som dramatiskt ökar enskilda cyklisters säkerhet.

Trafikförseelser där cyklisten ökar riskerna för andra och sig själva bör polisen beivra och försöka informera bort. Den andra typen av trafikbrott har vi svårare att bli upprörda över. Vad ska man säga när en hårt trängd stadscyklister tar sig över en hel-dragen linje eller upp på trottoaren. Eller när ett vingligt barn blir stressat och väljer att följa fotgängarna på sin cykel. OK – och det är risken med att ha med verklighetsexperter. De stryker inte alltid journalister och lyssnarna medhårs. □

Svenska Cykelsällskapet

Verksamheten i korta drag

SCS Svenska Cykelsällskapet (SCS) är en ideell förening för alla cykelintresserade – oavsett ålder, kön, kondition och bostadsort. SCS vill öka användandet av cykeln i samhället och bevaka cyklisternas intressen i angelägna frågor. Vi engagerar oss i trafikfrågor, för friskvård och motion, inom cykelturismen, för teknikutveckling och inte minst för en miljö i balans och ett människovänligare samhälle.

SCS arbete leds av en riksstyrelse, ett AU och åtta centrala arbetsgrupper. Möteslokaler, kansli och lager finns i Kista och Solna norr om Stockholm.

SCS förmedlar god och underhållande information i föreningsbladet Nya CykelTidningen (NCT, 4 nr/år). SCS:s postorderlista omfattar 400 olika produkter med svåråtkomlig info, kartor och guideböcker samt diverse cykeltillbehör. SCS har ett stort cykelbibliotek för medlemmar med ca 1 400 volymer.

Cykelutfärder och cykelresor organiseras i olika delar av landet – av lokalföreningar, distrikt och centralt. Mest kända är Cykeläventyren (1–2 veckor) inom Norden och Europa, där nya resmål gäller varje år.

För dig som vill lägga upp din egen färd har SCS skapat ett antal cykelturistleder, ett 15-tal projekt av hög klass från Karesuando i norr till Ystad i söder, bla den landsomfattande Sverigeleden.

SCS har givit ut ett omfattande Trafik- och Miljöprogram. SCS är remissinstans – vi yttrar oss över cykelsatsningar i samhället och ibland sitter vi med i utrednings- och planeringsgrupper.

SCS testar nya prylar – säkerhetsaspekter, funktion och hållbarhet. Ibland lyckas vi göra billiga inköp, som medlemmarna får ta del av.

För att kunna genomföra våra idéer samverkar vi med en mängd olika intressenter och organisationer i samhället. Och vi tycker själva att vi lyckats med en hel del. Vill du vara med i SCS – kontakta oss. Medlemskap finns för enskilda, ungdomar, familjer och föreningar.

– en organisation för alla cyklister –

KONTAKTA OSS!

Postadress • Torneågatan 10, SE-164 79 KISTA
Telefon • 08-751 62 04 Fax • 08-751 19 35
Internationellt • Tel/Fax + 46-8-x
Plusgiro • 92 93-2
E-post • info@svenska-cykelsallskapet.se
Hemsida • www.svenska-cykelsallskapet.se